

sige, at Militærnægterne ved at nægte Militærtjeneste var i Strid med Grundloven, hvormed hans Tanke vel er denne, at Grundloven ikke giver dem nogen Ret dertil. Dette er uomtvisteligt; det kan der ikke være Skygge af Tvivl om; Grundloven giver Staten Myndighed til at kræve denne Tjeneste af enhver. Men det ærede Medlem sagde dernæst, at det Spørgsmaal, der saa blev tilbage, var, hvad og hvor meget Staten kan gøre indenfor de paagældende Grundlovsparagraffers Ramme, hvor meget Lovgivningsmagten kan gøre, og der havde det ærede Medlem det Indtryk, at Reglerne i Tidens Løb var fortolkede noget rummeligt i Værnepligtslovgivningen i Forhold til Ordene. Ja, det skal jeg ikke strides med det ærede Medlem om. Det er ikke min Opfattelse, at det har været Tilfældet, og det forekommer mig, at man har en ganske klar og afgørende Vejledning i den Henseende. Den samme Forsamling, som vedtog den paagældende Grundlovsparagraf, vedtog ogsaa en Værnepligtslov, og Grundlovsparagraffen blev netop omformet under Forsamlingens Behandling for at passe med den Værnepligtslov, der blev vedtaget, med den udtrykkelige Begrundelse fra Udvalgets Side, at Paragraffen maatte være en saadan, at den var i Overensstemmelse med den nys af Forsamlingen vedtagne Værnepligtslov. Og denne Værnepligtslov gav ikke blot en vis Begrænsning, ikke blot Bestemmelser om, hvilke bestemte Tjenester det ene og det andet Menneske kan blive sat til, men gav ogsaa en Række af Fritagelser, hvorved vedkommende bliver fuldstændig fri for den militære Tjeneste, ikke blot derved, at det af det ærede Medlem omtalte Stillingsvæsen indførtes — ved dette blev der ikke givet en fuldkommen ubegrænset Frihed —, men derved, at visse Grupper af Mennesker overhovedet var fuldstændig fritagne, f. Eks. Færingerne naturligvis af praktiske Grunde. Men ogsaa af andre Grunde, der staar mere i Forbindelse med det, der her er Tale om, var der ganske bestemte Fritagelser i denne Værnepligtslovgivning; idet alle ordinerede gejstlige var fritagne for enhver Militærtjeneste, en Bestemmelse, som for øvrigt ogsaa udstræktes til alle Skolelærere. Altsaa, de Mænd, der gennemførte Grundloven, har gennem deres Handlinger paa det samme Tidspunkt ganske tydeligt og klart angivet, i hvilken Aand de mente, dette skulde opfattes, og dermed angivet de Forudsætninger for Grundlovens Forstaaelse, som det ærede

Medlem talte om. Saa længe vi ikke gaar ud over det, som den Gang er sket, og træffer Bestemmelser af en helt anden Karakter, synes der da ingen Betænkeligheder at kunne være paa dette Punkt, og det er der jo slet ikke Tale om her.

Dernæst dvælede Ordføreren for Partiet Venstre ved de praktiske Vanskeligheder, og det ærede Medlem sagde her, at Sagen var lettest overfor dem, der tilhørte de forskellige Trossamfund. Jeg tror, at det ærede Medlem havde det Indtryk, at det kun var fra afvigende Trossamfund, at Vanskelighederne hidtil er kommet. Det er ikke helt Tilfældet. Der er ogsaa Eksempler paa Vanskeligheder fra Folk, som regner sig til Folkekirken, men de er ikke saa talrige og er ikke traadt saa tydeligt frem som de andre. Her gjorde jeg imidlertid før en Bemærkning, hvormed jeg maaske ikke har udtrykt mig tilstrækkelig tydeligt; i hvert Fald opfattede det ærede Medlem det noget anderledes, end jeg havde sagt det. Det ærede Medlem sagde nemlig, at hvis det kun var de religiøse, der var Tale om, vilde Spørgsmaalet kunne løses uden Lov. Det var ikke det, jeg sagde. Det, jeg sagde, var, at hvis der kun var Tale om dem, som ud fra deres Overbevisning nægtede den egentlige Militærtjeneste, hvor den havde Vaabenbrugs Karakter, vilde det kunne løses uden Lov; men der er adskillige af dem, der ud fra et rent religiøst Synspunkt har Betænkeligheder paa dette Omraade, som ikke nøjes med at sige, at de ikke kan bære Vaaben, ja, end ikke nøjes med at sige, at de ikke kan bære Uniform, men som overhovedet hævder, at det er uforenligt med deres Samvittighed, med deres religiøse Overbevisning at have nogen som helst Forbindelse med, nogen som helst Medvirkning med de militære Institutioner og den militære Virksomhed. Jeg har staaet overfor saadanne, og allerede for deres Vedkommende kan Spørgsmaalet ikke løses uden Lov. De andre, for hvem det kun drejer sig om selve dette at bære Vaaben, selve dette at staa overfor at have en vis Mulighed for at drøbe andre Mennesker, dem kan man overføre til Sundhedstropperne og Arbejdstropperne og tilsvarende Institutioner, men det kan ikke gøres med dem, der ud fra deres Overbevisning gaar videre.

Det ærede Medlem vendte sig saa til den Gruppe, han har noget mindre Sympati for end for dem, hvis religiøse Samvittighed var bestemmende, nemlig dem, der er Militærnægtere af andre Grunde,